

16.10.2024

Asia: VN/25273/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne 5 §:ään esitetyistä muutoksista

-

Kommenttinne 52 ja 56 §:ään esitetyistä muutoksista

-

Kommenttinne esityksen vaikutuksista

-

Muut kommenttinne

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua valvontalain muutoksia koskevasta hallituksen esityksestä.

Valvontalain muutoksia koskevan hallituksen esityksen tarkoituksena on tilapäisesti mahdollistaa se, että sosiaali- ja terveydenhuollon itsenäiset ammatinharjoittajat ja muut heihin rinnastettavat palveluntuottajat voivat aloittaa toiminnan välittömästi jätettyään rekisteröintiä koskevan hakemuksen. Lisäksi tarkoituksena on siirtää julkisten palveluntuottajien rekisteröimisvelvoitteen täytäntöönpano vuoteen 2027.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue näkee esitetyt toimenpiteet tarpeellisiksi.

Soteri-rekisterin merkittävä ruuhkautuminen vuoden 2024 alusta voimaan tulleen lakimuutoksen myötä on johtanut siihen, että viiveet rekisteröintihakemuksen jättämisestä päätöksen saamiseen ovat voineet venyä kohtuuttomiksi, jopa kuuteen kuukauteen. Nykyinen tilanne on kestävätkin

hyvinvointialueiden henkilöstön ja palvelujen saatavuuden sekä palveluhankintojen kustannusvaikuttavuuden ja joustavuuden näkökulmasta.

Esitetyn tilapäisen lakimuutoksen myötä palveluntuottajat voisivat aloittaa toimintansa välittömästi hakemuksen jättämisen jälkeen. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen näkökulmasta tämä muutos edesauttaa palvelujen saatavuutta. Lisäksi on tärkeää, että rekisteröintihakemuksen jättämisen lisäksi lakimuutosta tulee soveltaa myös muutosilmoituksen jättämiseen. Itsenäisten ammatinharjoittajien ja heihin rinnastettavien palveluntuottajien lisäksi tulisi selvittää mahdollisuutta ulottaa sama oikeus aloittaa toiminta hakemuksen jättämisen jälkeen myös yrityksiin.

Länsi-Uudenmaan talouden tasapainottamistarpeet huomioiden on myös ehdottoman tärkeää, että kilpailutuksiin ja palvelujen tuottamiseen pystyvät osallistumaan kaikki potentiaaliset palveluntuottajat. Uusien palveluntuottajien nopeampi pääsy markkinoille voi lisätä markkinoiden joustavuutta ja kilpailua. Tällä hetkellä hakemusruuhkan vuoksi tavoiteltua suppeampi palveluntarjoajien verkosto kaventaa hyvinvointialueiden mahdollisuuksia valita paras palveluntuottaja. Lisäksi hyvinvointialueella käyttöönotettavien uudenlaisten toimintamallien (esimerkiksi ammatinharjoittajamalli) käyttöönotto voi viivästyä.

Kuitenkin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo ettei säännöstä tulisi soveltaa sellaiseen palveluntuottajaan, jonka toimialaan kuuluu palvelujen antaminen alaikäiselle, ikääntyneelle tai vammaiselle (vammaisten osalta säätely voimaan vuoden 2025 alusta). Heidän osaltaan tulisi edelleen tehdä rikostaustan tarkastaminen (laki rikostaustan selvittämisestä 504/2002) rekisteröintipäätöksen yhteydessä.

Valvontalain muutosesitys sisältää myös julkisten palveluntuottajien rekisteröimisveloitteen siirtämisen alkavaksi vasta vuoden 2027 alusta. Esitetty muutos antaa hyvinvointialueille lisää aikaa organisoida rekisteröintiin vaadittava rakenne sekä mukauttaa omavalvontaa ja seuranta rekisteröinnin edellyttämälle tasolle. Hyvinvointialueet näkevät, että muutos voi pitkällä aikajänteellä tukea palvelujen laatua ja turvallisuutta. Soveltamisohjeiden tulee kuitenkin olla saatavilla ennakkoon jo vuoden 2025 aikana, jotta muutokseen voidaan varautua.

Esitetyn lakimuutoksen toimeenpanon lisäksi hyvinvointialueet näkevät, että ruuhkan purkamiseksi on osoitettava tarpeenmukaiset resurssit hakemusten käsittelyyn ja ICT-ratkaisujen kehittämiseen, jotta rekisteröinnit voidaan viiveettä käsitellä koko maassa. Hyvinvointialueen tulee saada rekisteröintihakemuksen sisältö käyttöönsä vaivattomasti, mikä tukee järjestäjän toteuttamaa valvontaa heti alusta alkaen.

Lisäksi rekisteröintiä tulee tarkastella kokonaisuutena hyvinvointialueiden talouden tasapainottamisen ja normien keventämisen näkökulmasta. Esimerkiksi rekisteröinnissä kerättävien

tietojen yksityiskohtaisuuden tasoa tulisi arvioida kriittisesti. Yksityiskohtaisten tietojen kerääminen kaikista palveluntuottajista voi lisätä yhteiskunnalliseen turvallisuuteen liittyvää riskiä, mikäli sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteverkostot ja toimipisteiden toimintaan liittyvät asiakirjat ja suunnitelmat ovat saatavilla samasta rekisteristä.

Nurvo Tiina
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue